

SPRAWOZDANIA Z WYDARZEŃ NAUKOWYCH

Sprawozdanie z „I Ogólnopolskiego Forum Studiów nad Bezpieczeństwem. Człowiek – Technika – Środowisko”

14–15 stycznia 2014 r. w siedzibie Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (WNPiD UAM) oraz w Instytucie Zachodnim w Poznaniu (IZ) odbyło się „I Ogólnopolskie Forum Studiów nad Bezpieczeństwem. Człowiek – Technika – Środowisko”. Forum patronatem objęli:

- Tomasz Siemoniak, Minister Obrony Narodowej;
- prof. dr hab. Stanisław Koziej, Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego;
- prof. dr hab. Bronisław Marciniak, Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- gen. dyw. prof. dr hab. Bogusław Pacek, Rektor-Komendant Akademii Obrony Narodowej w Warszawie;
- gen. bryg. prof. dr hab. inż. Zygmunt Mierczyk, Rektor-Komendant Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie.

Organizatorzy forum (prof. zw. dr hab. Jerzy Konieczny, kierownik Zakładu Studiów nad Bezpieczeństwem WNPiD UAM oraz prof. zw. dr hab. Sebastian Wojciechowski, kierownik Zakładu Studiów Strategicznych WNPiD UAM), do udziału w konferencji zaprosili przedstawiciele uczelni wyższych (cywilnych oraz wojskowych), realizujących w programach nauczania problematykę bezpieczeństwa narodowego, bezpieczeństwa wewnętrznego oraz inżynierii bezpieczeństwa.

Celem „I Ogólnopolskiego Forum Studiów nad Bezpieczeństwem” było dokonanie oceny jakości kształcenia na kierunkach: bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo wewnętrzne oraz inżynieria bezpieczeństwa, określenie współczesnych obszarów badawczych w dyscyplinach – nauki o bezpieczeństwie i nauki o obronności, wypracowanie stanowiska w zakresie głównych kierunków metodologii badań oraz sformułowanie wniosków i rekomendacji na przyszłość.

Ceremonii otwarcia „I Ogólnopolskiego Forum Studiów nad Bezpieczeństwem” 14 stycznia dokonali: Piotr Florek, Wojewoda Wielkopolski, prof. dr hab. Tadeusz Wallas oraz prof. zw. dr hab. Jerzy Konieczny.

Sesja plenarna, zatytułowana „Jakość kształcenia w naukach o bezpieczeństwie” prowadzona była przez organizatorów: prof. zw. dr hab. Jerzego Koniecznego oraz prof. zw. dr hab. Sebastiana Wojciechowskiego. Głównymi prelegentami sesji plenarnej byli: Wojewoda Wielkopolski Piotr Florek, płk prof. dr hab. Jacek Pawłowski z Akademii Obrony Narodowej oraz Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, płk prof. dr hab. Maciej Marszałek z Akademii Obrony Narodowej, prof. dr hab. Bogusław Jagusiak z Wojskowej Akademii Technicznej, płk prof. dr hab. Piotr Sienkiewicz z Akademii Obrony Narodowej, prof. dr hab. Marian Cieślarczyk z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, prof. dr hab. Jan Maciejewski z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz prof. zw. dr hab. Jerzy Konieczny z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Podejmowane przez referujących tematy koncentrowały się głównie na problematyce oceny jakości kształcenia w szeroko pojętych naukach o bezpieczeństwie. Sesję zakończono dyskusją na temat poruszanych w wystąpieniach zagadnień.

W popołudniowej części, w ramach trzech sekcji (sekcja I „Determinanty bezpieczeństwa”; sekcja II „Bezpieczeństwo międzynarodowe”; sekcja III „Bezpieczeństwo środowi-

skowe”) w dyskusji uczestniczyli liczni prelegenci, w tym profesorowie, adiunkci oraz doktoranci z uczelni polskich, a także studenci UAM.

W panelach analizie poddano m.in. różne wymiary bezpieczeństwa, tj. bezpieczeństwo społeczne, kulturowe, energetyczne. Dyskutowano nad polityką bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, Chińskiej Republiki Ludowej, kompetencjami prezydenta jako kreatora bezpieczeństwa w państwach Europy Środkowej i Wschodniej, regulacją kwestii stanów nadzwyczajnych w systemach politycznych demokratycznych państw oraz aspektami logistycznymi bezpieczeństwa międzynarodowego. Warty podkreślenia jest także uwypuklenie roli biopiractwa we współczesnych stosunkach międzynarodowych oraz mediów w postrzeganiu zjawiska terroryzmu. Ważne miejsce w prowadzonych sekcjach przypadło tematyce związanej z bezpieczeństwem środowiskowym. Prelegenci zaprezentowali również tematy związane z bezpieczeństwem zdrowotnym i środowiskowym na obszarach wiejskich, miejscem zdrowia publicznego w systemie bezpieczeństwa narodowego, bezpieczeństwem metra warszawskiego, transportem materiałów niebezpiecznych, zmianami klimatu jako nowym przedmiotem badań nad bezpieczeństwem, bezpieczeństwem państwa w obliczu klęsk żywiołowych na przykładzie huraganu „Katrina” oraz charakterem współczesnych migracji jako wyzwaniem dla bezpieczeństwa Europy. Po dyskusjach w sekcjach, pierwszy dzień obrad zakończono wspólnym podsumowaniem.

W drugim dniu „I Ogólnopolskiego Forum Studiów nad Bezpieczeństwem” obrady kontynuowano w Instytucie Zachodnim. Uroczystego otwarcia dokonali: prof. dr hab. Tadeusz Wallas, Dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu oraz dr Michał Nowosielski, Dyrektor Instytutu Zachodniego.

Moderatorami sesji plenarnej byli prof. zw. dr hab. Sebastian Wojciechowski i prof. zw. dr hab. Jerzy Konieczny. Prelegentami w sesji plenarnej byli: Wojewoda Wielkopolski Piotr Florek, gen. broni Lech Konopka z Biura Bezpieczeństwa Narodowego, gen. broni Waldemar Skrzypczak, prof. zw. dr hab. Ryszard Zięba z Uniwersytetu Warszawskiego, płk prof. dr hab. Jacek Pawłowski z Akademii Obrony Narodowej, prof. dr hab. Jarosław Piątek z Uniwersytetu Szczecińskiego, prof. dr hab. Paweł Cieślak z Akademii Obrony Narodowej, oraz insp. dr Rafał Batkowski, Wielkopolski Komendant Wojewódzkiej Policji. Dyskutowano głównie o wyzwaniach dla bezpieczeństwa Polski. Podejmowane przez prelegentów tematy koncentrowały się na problematyce związanej z treścią i znaczeniem terminu „bezpieczeństwo Polski”, międzynarodowymi i narodowymi dylematami bezpieczeństwa na początku drugiej dekady XXI wieku, wyzwaniami dla Sił Zbrojnych RP, miejscem, rolą i zadaniami dla polskiego przemysłu zbrojeniowego oraz zarządzaniem w sytuacjach kryzysowych. Poruszono tematykę przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym w wymiarze lokalnym. Sesję plenarną zakończono bardzo ożywioną dyskusją, w czasie której zaprezentowano różne stanowiska w poruszanej tematyce.

Popołudniową część konferencji w tym dniu realizowano w trzech tematycznych panelach: „Bezpieczeństwo w kontekście międzynarodowym” (panel I); „Polityka bezpieczeństwa Polski” (panel II) oraz „Bezpieczeństwo ekonomiczno-społeczne Polski” (panel III).

Podczas sesji skupiono się głównie na tematyce bezpieczeństwa w kontekście międzynarodowym, polityce bezpieczeństwa Polski oraz bezpieczeństwie ekonomiczno-społecznym. Podejmowane tematy dotyczyły bezpieczeństwa Polski w kontekście dynamiki współczesnych stosunków i relacji międzynarodowych, stosunków polsko-amerykańskich. Pod dyskusję trafiły kwestie udziału Polski w misjach i operacjach UE oraz znaczenie Obwodu Kaliningradzkiego dla bezpieczeństwa RP. Wnikliwej analizie poddano także

kwesie systemowego ujęcia zagadnień bezpieczeństwa Polski w obowiązujących dokumentach strategicznych. Poruszono też kwestie zarządzania kryzysowego miastem przyszłości w kontekście doświadczeń z zabezpieczenia *Mistrzostw Europy EURO 2012*, problematykę relacji człowiek–technika–środowisko jako determinantów bezpieczeństwa przed zagrożeniem terrorystycznym w lotnictwie cywilnym. Wiele miejsca poświęcono również analizie bezpieczeństwa Polski w zrównoważonym rozwoju, wpływowi procesów demograficznych na bezpieczeństwo państwa, wpływowi funduszy UE na bezpieczeństwo ekonomiczne Polski, bezpieczeństwu zdrowotnemu oraz bezpieczeństwu społecznemu w kontekście jakości życia Polaków. Podobnie jak w dniu poprzednim, po zakończeniu pracy w panelach odbyła się wspólna dyskusja uczestników i podsumowanie całości konferencji.

W ocenie uczestników „I Ogólnopolskie Forum Studiów nad Bezpieczeństwem. Człowiek – Technika – Środowisko” było doskonałą okazją do przedyskutowania istotnych dla bezpieczeństwa Polski zagadnień, pozwoliło na zaprezentowanie wyników badań oraz stało się ważnym miejscem wymiany poglądów (przedstawiciele uczelni wojskowych i cywilnych) na temat kluczowych determinantów w kreowaniu bezpieczeństwa narodowego. Wśród zgłaszanych postulatów i wniosków dominowały następujące:

1. Za zasadne uznano organizowanie cyklicznych konferencji o tematyce interdyscyplinarnej, związanej ze środowiskiem bezpieczeństwa w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM w Poznaniu oraz w Instytucie Zachodnim.
2. Wskazano, że celowym jest zwiększenie liczby praktyków bezpieczeństwa z kraju i zagranicy, jak również nauczycieli akademickich uczelni wojskowych, WSP w Szczytnie i SGSP w Warszawie.
3. Dla rozwoju nauk o bezpieczeństwie i obronności kluczowym jest koordynacja konferencji naukowych celem wspólnego wypracowywania stanowisk i rozwiązywania problemów.
4. Postuluje się wyodrębnienie nauk o bezpieczeństwie w dziedzinę z następującymi dyscyplinami: bezpieczeństwo narodowe, obrona narodowa, inżynieria bezpieczeństwa i bezpieczeństwo środowiskowe (biologiczne, chemiczne, zdrowia publicznego, jądrowe i ochrony radiologicznej). Przedstawiona propozycja ma na celu udroźnienie przepływu wiedzy z poszczególnych dyscyplin i tym samym przyczynienie się do lepszej integracji, co jest niezbędne przy opracowaniu i realizacji projektów badawczych.
5. Za celowe uznano wypracowanie stosownej metodologii badań w dziedzinie nauk o bezpieczeństwie. Istotnym jest prowadzenie badań opinii publicznej (badań sondażowych).
6. Postuluje się przygotowanie materiałów dydaktycznych na temat polskiego przemysłu obronnego i przygotowanie się do uruchomienia takiej specjalności w ramach kierunku inżynieria bezpieczeństwa, bezpieczeństwo narodowe, obrona narodowa.
7. Za istotne uznano zakończenie prac nad nową *Strategią Bezpieczeństwa Narodowego RP*. Dokument ten, pozostając w spójności z innymi, wydanymi w latach 2012–2013 strategiami (DSRK, ŚSRK, SRSBN-2022), przyczyni się niewątpliwie do uporządkowania problematyki bezpieczeństwa.

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Dziennikarstwo w obliczu konfliktu zbrojnego”

9 stycznia 2014 r. na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu miała miejsce konferencja poświęcona problematyce dziennikarstwa w obliczu konfliktu zbrojnego. Została zorganizowana przez najstarsze koło naukowe działające na tym wydziale – *Studenckie Koło Naukowe Politologów i Dziennikarzy*. Jego przewodniczącą, a zarazem główną inicjatorką wspomnianej konferencji była pani Dorota Królak. U podstaw organizacji konferencji legło słuszne założenie, że konflikty zbrojne, wojny, kryzysy, są w dzisiejszych realiach bardzo ważnym i częstym elementem przekazu medialnego. Z tego powodu – co znalazło potwierdzenie w trakcie dyskusji – analiza sposobu czy też treści tych przekazów, jest ciekawą materią badawczą dla dziennikarzy, medioznawców, a także politologów.

Wydarzenie rozpoczęło się od przywitania gości przez opiekuna koła naukowego, prof. dr. hab. Macieja Walkowskiego. Zauważył on, że konferencja ta kładzie nacisk na powiązania między konfliktami zbrojnymi, bezpieczeństwem z nimi związanym oraz relacjami i przekazywaniem informacji do państw trzecich. Podkreślił również fakt, iż na konferencję zgłosiło się bardzo dużo osób z całej Polski, a wybrane mogły zostać tylko najbardziej wartościowe referaty.

Ta ogólnopolska konferencja podzielona została na trzy panele, w trakcie których wynikami swoich badań i prac naukowych podzielić mogli się zarówno studenci, jak i bardziej doświadczeni pracownicy naukowcy, a także praktycy związani z relacjonowaniem wydarzeń związanych z konfliktami zbrojnymi. W pierwszym panelu uwagę mógł zwrócić fakt, iż wiele wystąpień zwracało uwagę na czynnik ludzki w opisywanym problemie. W swoim wystąpieniu mgr Michał Brydak z Uniwersytetu Rzeszowskiego szczegółowo przybliżył sylwetkę sławy amerykańskiego dziennikarstwa Larry’ego Burrowsa. Postać ta uświadomiła słuchaczom konferencji jak wiele zmieniło się w postrzeganiu konfliktów na świecie od czasu amerykańskiej wojny w Wietnamie. Zmianę tę pozwoliła zobrazować również Aleksandra Golus, która w bardzo interesujący sposób przedstawiła problematykę związaną z ograniczeniem przekazu dla amerykańskiej opinii publicznej w trakcie operacji *Just Cause*, czyli inwazji Stanów Zjednoczonych na Panamę.

Drugim elementem poruszonym podczas pierwszego panelu był obiektywizm przekazu medialnego. Prelegenci opisywali i analizowali poszczególne przypadki, starając się zdefiniować takie pojęcia jak obiektywizm przekazu czy dziennikarstwo zaangażowane. Zaprezentowane zostały przykłady operacji wojskowych, których realizacja została zmieniona ze względu na wcześniejszy obraz medialny wykreowany przez korespondentów zagranicznych.

Ostatnim elementem pierwszego panelu była prelekcja Michała Staniula, który jest dziennikarzem stale współpracującym z portalem internetowym „Wirtualna Polska”, ale publikującym swoje artykuły również w takich tygodnikach jak „Polityka” czy „Tygodnik Powszechny”. W trakcie jego wystąpienia zebrani goście mogli wysłuchać zarówno chłodnego, praktycznego spojrzenia na relacjonowanie konfliktów zbrojnych, jak i odniesień do wcześniejszych wystąpień, do których M. Staniul nawiązywał również pod kątem nauko-

wym. Pierwszy panel zakończył się długą dyskusją i wymianą poglądów pomiędzy dziennikarzem i studentami oraz młodymi naukowcami biorącymi udział w pierwszym panelu.

Panel drugi konferencji stanowiło wystąpienie dr. Piotra Ebbiga z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, mające niemal charakter spotkania autorskiego. Jak można było się przekonać jest on nie tylko podróżnikiem, ale i wnikliwym obserwatorem świata. Podczas prelekcji podzielił się swoimi fotograficznymi refleksjami z różnych zakątków globu oraz przybliżył współczesne pojęcie fotografii dokumentalnej. Stanowiło to okazję by móc wysłuchać autorskich i niewątpliwie subiektywnych opowieści, oglądając zdjęcia z krajów Ameryki Środkowej, Albanii, Naddniestrza, Libanu czy Włoch dotkniętych trzęsieniem ziemi w 2009 r., które zostały specjalnie na potrzeby konferencji wybrane przez Gościa z olbrzymich zbiorów.

Wystąpienie dr. Roberta Czuldy z Uniwersytetu Łódzkiego rozpoczęło ostatni, trzeci panel konferencji. Jest on autorem licznych artykułów dla czasopism „Stosunki Międzynarodowe”, „Wprost”, „Polska Zbrojna”, a w murach Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM przybliżył uczestnikom wydarzenia ewolucje relacji pomiędzy wojskiem a mediami od czasu wojny w Wietnamie do II wojny w Zatoce Perskiej. Wychodząc w swoich tezach od słynnego stwierdzenia Hirama Johnsona, iż „pierwszą ofiarą wojny jest prawda” poruszony został również istotny problem manipulacji rzeczywistością podczas konfliktu. Znaczenie powiązań i wpływów pomiędzy wybranymi przez prelegentów elementami było aspektem wspólnym panelu trzeciego. Poruszono bowiem szereg zagadnień jak terroryzm a środki masowego przekazu, rola fotografa w demityzacji obrazu wojny, czy rola mediów w odniesieniu do międzynarodowych konfliktów lat 90., którą przedstawiła w swoim wystąpieniu Magdalena Karkulak z Uniwersytetu Wrocławskiego, prezentując koncepcję efektu CNN na przykładzie wojny w Zatoce Perskiej, Somalii oraz Kosowa.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Dziennikarstwo w obliczu konfliktu zbrojnego” zgodnie z założeniem organizatorów odbiegała od znanej studentom klasycznej, czysto naukowej formy konferencji. Zaproszeni goście mogli opowiedzieć słuchaczom o własnych doświadczeniach związanych z pobytem w konfliktowych rejonach świata, a studenci zaprezentować swoje wystąpienia stanowiące wyraz ich zainteresowania tematyką. W ten sposób organizatorzy konferencji ukazali wspólną płaszczyznę zainteresowań dla dziennikarzy, medioznawców, jak i politologów. Konferencja z uwagi na ciekawą formułę oraz kameralny charakter stanowiła znakomite forum dyskusji i wymiany poglądów. Uczestnicy wyrazili przekonanie, iż pogłębiona refleksja nad rolą dziennikarstwa w konfliktach zbrojnych jest potrzebna w dyskursie zarówno akademickim, jak i publicznym.

Patryk JĘDROWIAK
Krzysztof GRZĄDZIELSKI

Poznań

